

SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL DE ARHEOLOGIE DE LA BIALE BLOTA (POMMERANIA)

Universitățile din Łódź și din Stockholm, Serviciul de Antichități Suedez, precum și Grupa de lucru „Pommerania” cu program de cercetare patronat de UNESCO au hotărât să inițieze o serie de simpozioane pe tema „Peregrinatio Gothica”, fenomen cu mari implicații în istoria antichității tîrzii și a Evului mediu timpuriu. Punctul de greutate pentru această suită de manifestări științifice urma să-l aibă prezența goșilor în regiunea Mării Baltice și în teritoriile de-a lungul cărora, în migrația lor, aceștia s-au oprit temporar sau au trecut către sudul și apoi vestul continentului, pînă în Spania și Aquitania. Întrucît problema este atît de cuprinzătoare și afectează spații foarte întinse ale Europei, organizatorii au conceput o colaborare internațională largă, prin care să se asigure o participare corespunzătoare a specialiștilor, un cadru propice pentru dezbateri și o publicare integrală a comunicărilor și discuțiilor prilejuite de acestea.

Primul din aceste simpozioane, la care am participat ca invitat al Universității din Łódź, a fost organizat în stațiunea arheologică de la Biale Blota din Pommerania în perioada 3—6 septembrie 1984, avînd tema: *Stabile und veränderliche Kulturelemente bei den wandernden Menschengruppen (auf Beispiel der Goten)*. [Elemente culturale stabile și fluc-

tuante la colectivitățile umane aflate în migrație (cu privire specială asupra goșilor)]. Intenția organizatorilor pentru această întîlnire a fost aceea de a realiza un prim contact între specialiști, în urma căruia să se stabilească prioritățile tematice și de organizare ale simpozioanelor următoare. Comunicările susținute de participanți la întrunirea de la Biale Blota au avut o finută care a întrecut toate așteptările, fapt ce a generat un optimism general asupra eficienței viitoare a acestui program internațional de cercetare.

Două din cele 14 comunicări au avut în vedere izvoarele scrise, una ocupîndu-se de tradiția migrației goșilor în opera lui Iordanes (prof. dr. J. Kolendo, Varșovia), iar alta prezentînd stadiul în care se află cercetările asupra istoriei goșilor după trecerea lor în imperiu, în intervalul secolelor IV—VIII (dr. A. Schwarz, Wien).

Un grup de șase comunicări, tratînd realități arheologice din Scandinavia, insulele Gotland și Oland, Peninsula Iutlanda și regiunile de pe tărîmul sudbaltic, au adîncit discuția asupra problemei atît de controversate a originii goșilor. Astfel, au fost prezentate stadiul cercetărilor privind perioada preromană și romană în sudul Suediei (conf. dr. Ulf Erik

Hagberg, Skara), descoperirile de tezaure și de morminte princiare din Peninsula Iutlanda (dr. Ulla Lund Hansen, Copenhaga), unele probleme privind insula Gotland, goții și subcultura baltică (conf. dr. Erik Nylén, Visby), o sinteză cuprinzătoare asupra legăturilor culturale dintre Scandinavia și regiunile de pe țărmul sudic al Mării Baltice în Latène-ul târziu și perioada imperială romană (conf. dr. J. Kmiecinski), opinii despre geneza cercurilor de piatră în bazinul Mării Baltice în perioada Latène și romană (dr. R. Wolagiewicz, Szczecin) și unele aspecte regionale și cronologice ale practicilor funerare din cultura Wielbark (dr. K. Walenta, Łódź).

Trei comunicări au avut în vedere deplasarea goților din Pommerania și bazinul Wistelui inferioare spre sud și sud-estul continentului, ocupându-se de relațiile dintre culturile Wielbark și Przeworsk și problema migrației goților (prof. dr. K. Godlowski), de geneza elementelor culturale ale populației din sud-estul Poloniei și Ucraina de vest în perioada imperială romană (dr. A. Kokowski, Lublin) și de cronologia culturii Sintana de Mureș—Černjachov (dr. I. Ioniță, Iași).

În asfârșit, ultimele trei comunicări, tratând influențele culturale din nord și din sud pe teritoriul Slovaciei în perioada imperială romană și a migrațiilor (prof. dr. J. Tejral, Brno), complexele arheologice ale ostrogoților din secolul al V-lea e. n. la nord de Alpi (prof. dr. M. Menke, Giessen) și vizigoții în Aquitania (prof. dr. M. Rouche, Lille), au surprins probleme referitoare la migrația goților spre vestul Europei.

Urmărind comunicările și dezbaterile de-a lungul celor trei zile cât a durat simpozionul, s-a putut constata că cei prezenți n-au fost preocupați doar de migrația goților, ci au avut în vedere un ansamblu mult mai larg de probleme. În felul acesta, un spațiu corespunzător a fost acordat și populațiilor cu care goții au venit în contact pe traseul migrației lor. De fapt, prin modul de tratare a descoperirilor arheologice dintr-o zonă sau alta, în totalitatea lor, indiferent de atribuirea etnică, s-a ajuns implicit la o abordare istorică globală a perioadei.

În ceea ce privește aspectele luate în discuție, ele au fost de o mare diversitate, începând cu unele de ordin strict arheologic (culturi, subculturi, grupe regionale, arii de răspândire, cronologie etc.) și încheind cu altele mai generale, cum ar fi raporturile dintre colectivitățile umane din spațiile afectate de fenomenul migrației. Numărul comunicărilor nefiind prea mare, fiecareia dintre acestea i s-a putut acorda un spațiu corespunzător, practic nelimitat, atât pentru susținere, cât și pentru discuții. Programarea dezbaterilor după fiecare comunicare a dat posibilitatea să se evite deplasarea discuțiilor doar spre anumite comunicări, cu subiecte mai tentante la prima vedere.

Baza de cercetări de la Biale Blota a Universității din Łódź, situată într-un splendid cadru natural de păduri și lacuri din Pommerania, cu ambianța sa plăcută și liniștită, a oferit condiții excelente pentru desfășurarea lucrărilor. Conectată la rețeaua electrică națională și dotată cu încălzire centrală, baza respectivă funcționează tot timpul anului. Ea dispune de trei clădiri cu săli de lucru, sală de conferințe, dormitoare și un atelier de proiectare și testare a mașinilor și utilajelor folosite la cercetările arheologice de teren.

În cea de a patra zi a simpozionului a fost organizată o interesantă și binevenită excursie la necropolele tumulare de la Odry, Lešno, Wesiory și Grzybica, prilej cu care au fost rehatate și adâncite unele discuții purtate pe marginea comunicărilor referitoare la practicile funerare în cultura Wielbark.

Simpozionul de la Biale Blota, un adevărat model de organizare, pentru realizarea căruia conf. dr. J. Kmiecinski și colaboratorii săi de la Catedra de arheologie a Universității din Łódź au făcut mari eforturi, a fost o reușită deplină, iar participanții și-l vor aminti multă vreme. Dorința gazdelor ca această manifestare științifică și publicația *Archaeologia Baltica*, în care vor fi tipărite lucrările simpozionului, să fie realizate în spiritul ideii de cooperare internațională promovată de UNESCO s-a transformat într-o realitate firească.

După încheierea simpozionului, tot ca oaspete al Universității din Łódź am efectuat o călătorie de documentare la Gdansk, Szczecin, Poznań și Varșovia. În continuare, am fost invitat al Catedrei de arheologie a Universității din Lublin și apoi al Institutului de Arheologie din Kraków. Vizita la instituțiile de profil din orașele menționate mi-au dat posibilitatea să studiez numeroase colecții arheologice din perioada imperială romană și a migrațiilor, mai ales a celor aparținând culturii Wielbark, atribuită populației gotice, și culturii Przeworsk, pusă pe seama lugilor (vandalilor). De asemenea, la Muzeul de Arheologie din Kraków am avut prilejul să studiez valoroasa colecție de materiale din necropola dacică de la Lipica, publicată de M. I. Smiszko în 1932.

În perioada sejurului din Polonia am beneficiat în permanență și pretutindeni de ajutorul direct al colegilor de breaslă, care mi-au organizat programul de așa natură, încât câștigul științific să fie maxim. Pentru cea mai mare parte a programului trebuie să aduc mulțumiri conf. dr. J. Kmiecinski și dr. M. Kowalczyk, iar pentru ultima parte în special prof. dr. K. Godlowski.

De-a lungul acestei călătorii de studii am reușit să vizitez prestigioase instituții de profil și să stabilesc numeroase contacte științifice, din care mai importante, în ordinea itinerarului, au fost următoarele: Gdansk — Muzeul de Arheologie (dr. Kwapiński); Filiala Academiei Poloneze de Științe din Gdansk (conf. dr. A. Sbiński); Szczecin — Muzeul de Arheologie; Poznań — Muzeul de Arheologie (dr. St. Jasnosz); Institutul de Preistorie (prof. dr. J. Żak, dr. A. Sikorski); Varșovia — Muzeul de Arheologie (dr. T. Dabrowska); Lublin Catedra de arheologie a Universității (conf. dr. J. Gurba, dr. A. Kokowski); Kraków — Institutul de Arheologie (prof. dr. K. Godlowski, dr. P. Kaczowski, dr. R. Madyda-Legutko); Muzeul de Arheologie (dr. R. Mycielska).

Păstrez o amintire foarte plăcută din această primă întâlnire cu Polonia. Ea a fost rodnică pe plan științific și în același timp a oferit ocazia de a cunoaște multe aspecte din cultura și în general din istoria atât de zbuciumată a Poloniei. Complexele de arhitectură medievală și modernă din Kraków, Poznań, Torun și Gdansk lasă o impresie profundă. Le părăsesci cu gândul de a reveni cât mai curînd și pentru mai multă vreme.

ION IONIȚĂ